

Winter-sessie Raad van Europa in Straatsburg

27 januari 2023

Van 23 tot en met 27 januari 2023 namen acht leden van de Staten-Generaal deel aan de eerste deelsessie van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE) in Straatsburg. In de Raad van Europa zijn 46 landen verenigd om binnen Europa de mensenrechten te handhaven en de democratie en de rechtsstaat te bevorderen. De delegatie bestond uit [Petra Stienen](#) (D66, delegatieleider), [Ria Oomen-Ruijten](#) (CDA), [Caspar van den Berg](#) (VVD), [Tiny Kox](#) (SP, PACE-president), [Margreet de Boer](#) (GroenLinks) en [Bob van Pareren](#) (Fractie-Nanninga) allen Eerste Kamerleden en de Tweede Kamerleden [Agnes Mulder](#) (CDA) en [Pieter Omtzigt](#) (Lid Omtzigt). Tijdens deze zitting werd senator Tiny Kox (SP) met ruime meerderheid van stemmen herkozen tot President van de Parlementaire Assemblee. Naast debatten over actuele onderwerpen als de juridische en mensenrechtenaspecten van de agressie van de Russische Federatie tegen Oekraïne en de recente spanningen tussen Pristina en Belgrado, nam de Assemblee diverse rapporten aan. Belangrijk thema was de bestrijding van geweld tegen vrouwen, met rapporten van Margreet de Boer over huwelijkse gevangenschap en Petra Stienen over de rol en de verantwoordelijkheid van mannen en jongens bij het stoppen van gender gerelateerd geweld tegen vrouwen en meisjes. Verder kwam het rapport van Pieter Omtzigt over een eerlijke berechting van de buitenlandse strijders van Daesh aan de orde en werd de inzet van de Assemblee voor de aankomende top van staatshoofden en regeringsleiders in Reykjavik besproken. De IJslandse premier Katrin Jakobsdóttir en de Duitse minister van Buitenlandse Zaken Annalena Baerbock spraken de Assemblee toe.

Herverkiezing PACE-president

Bij de opening van de plenaire winterzitting op 23 januari koos de Parlementaire Assemblee haar voorzitter en ondervoorzitters. Tiny Kox ontving 175 stemmen en zijn tegenkandidaat de heer Oleksandr Merezhko uit Oekraïne kreeg 44 stemmen. Kox dankte de leden van de Assemblee voor hun voortdurende steun en onderstreepte dat de Raad van Europa en de Assemblee vorig jaar ongekende stappen hadden gezet als reactie op de unilaterale aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne. Een oorlog die nooit had mogen worden begonnen en zo snel mogelijk moet eindigen. De Assemblee hield een moment van stilte voor alle slachtoffers van de Russische agressie. Kox verwees ook naar de aanstaande vierde top van staatshoofden en regeringsleiders op 16 en 17 mei dit jaar, waar gesproken zal worden over de toekomst van de Europese multilaterale samenwerking en de plaats van de Raad van Europa en de Assemblee in de politieke architectuur van Europa.

Vervolg van de buitenlandse strijders van Daesh

Op maandag 23 januari nam de Assemblee het rapport aan van Pieter Omtzigt over de vervolging van de buitenlandse strijders van Daesh en hun gezinnen. Hoewel deze strijders een ernstige bedreiging voor de samenleving vormen, is de voortdurende detentie en vervolging in Syrië of Irak contraproductief voor de veiligheid, gezien het risico van verdere radicalisering door Daesh. "Veel Daesh-strijders blijven jarenlang vastzitten in kampen en gevangenissen in Noordoost-Syrië en Irak. Het is onwaarschijnlijk dat zij een eerlijk proces krijgen dat voldoet aan de internationale normen. En in Irak bestaat de doodstraf," sprak de heer Omtzigt. In zijn rapport pleit hij voor een internationaal tribunaal, gelet op het internationale karakter van de gepleegde misdaden en het feit dat deze strijders uit de hele wereld komen. In afwachting van de oprichting ervan ligt het voor de hand buitenlandse Daesh-strijders in het land worden vervolgd waarvan zij de nationaliteit bezitten.

Aanpak geweld tegen vrouwen

Op 24 januari werd het rapport over de aanpak van conflict gerelateerd seksueel geweld behandeld. Margreet de Boer merkte op dat het belangrijk is dat het rapport spreekt van overlevenden, in plaats van slachtoffers omdat het duidelijk maakt dat slachtofferschap geen identiteit is, en dat slachtoffers sterke en onafhankelijke personen kunnen zijn. Om daaraan toe te voegen dat slachtoffers geen

overlevenden worden door ze zo te noemen. “We moeten de voorwaarden scheppen zodat ze overlevenden kunnen zijn,” aldus De Boer.

Tijdens een *Joint-Debate* op 25 januari over de bredere aanpak van geweld tegen vrouwen werden de rapporten van Margreet de Boer en Petra Stienen aangenomen. In haar rapport betreft mevrouw Stienen mannen en jongens in de strijd tegen gender-gerelateerd geweld tegen vrouwen en meisjes. Het is een van de oproepen in het Verdrag van Istanbul: alle leden van de samenleving, in het bijzonder mannen en jongens, moeten worden aangemoedigd actief bij te dragen aan het voorkomen van geweld. “Niet alle mannen zijn daders, maar de meeste daders zijn mannen,” sprak Stienen. Het rapport van De Boer over huwelijksgevangenschap belicht een relatief onbekend fenomeen. Vaak staat de weigering om te scheiden niet op zichzelf - het maakt deel uit van een heel systeem van misbruik en dwang. “We moeten zorgen dat geïsoleerde vrouwen toegang hebben tot de informatie die ze nodig hebben; dat migrantenvrouwen zich volledig bewust zijn van hun rechten; en samenwerken met gemeenschappen - en met mannen en jongens - om de mentaliteit te veranderen,” aldus De Boer

Top van Reykjavik van de Raad van Europa

Op 16 en 17 mei komen staatshoofden en regeringsleiders in Reykjavik bijeen voor de vierde top van de Raad van Europa. De Assemblee nam op 24 januari een resolutie aan met de inbreng voor de deze top over de toekomst van de Raad van Europa. “Het is van groot belang dat onze staatshoofden en regeringsleiders samenkomen om opnieuw te bevestigen dat zij zich blijven inzetten voor een liberale representatieve democratie die gebonden is aan de rechtsstaat en voor de mensenrechten in een op regels gebaseerde multilaterale internationale orde,” zie Caspar van den Berg. Volgens Van den Berg biedt de top onze leiders het noodzakelijke podium om de wereld hun solidariteit met het Oekraïense volk te tonen.

Ecocide als oorlogsmisdaad

Op 25 januari nam de Assemblee het rapport aan over de gevolgen van gewapend conflict op het milieu. De Boer bracht ar voren dat niet alleen militaire wapens ingezet worden tijdens een oorlog, ook honger en kou worden als wapens gebruikt, evenals seksueel geweld. Ook het vernietigen van de natuur, natuurlijke hulpbronnen en een gezond milieu is onderdeel van veel oorlogen vervolgde zij, soms als bijkomende schade, maar vaak met opzet. Het is goed dat dit rapport ecocide als oorlogsmisdaad erkent besloot zij haar inbreng.

Overige

De oorlog en het leed in Ukraine liep als een rode draad door deze vergaderweek. De Assemblee nam unaniem een resolutie aan voor het oprichten van een Rusland Tribunaal, waarbij meerdere aanwezige landen Den Haag aanwezen als voorkeurplaats. Bij het debat op 25 januari over de recente spanningen tussen Pristina en Belgrade wees Ria Oomen-Ruijten op de noodzaak van duurzame oplossingen voor dit conflict. Ze vroeg de betrokken politici verantwoordelijkheid te nemen voor de mensen die zij vertegenwoordigen die na zoveel jaren ook het recht hebben om onder vreedzame en welvarende omstandigheden te leven. Ook hield zij een pleidooi voor de erkenning van Kosovo door Servië. De commissie gelijkheid en non-discriminatie nam op 24 januari het rapport van Stienen over innovatieve benaderingen van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Aan de Duitse minister Baerbock vroeg Stienen hoe zij de ambities van Feministisch buitenlands beleid in actie omzet ten dienste van mensen in Europa en daarbuiten zoals Iran en hoe zij kan zorgen dat geseksualiseerde vormen van geweld tijdens conflict hoog op de agenda van het in te stellen ad hoc tribunaal voor Oekraïne komen. Op 23 januari sprak Tiny Kox bij de opening van de tentoonstelling [Red Dress](#), een al 13 jaar lopend borduurproject waar vrouwen van over de hele wereld hun persoonlijke verhaal vertellen door middel van borduurwerk. In de aanloop naar International Holocaust Remembrance Day herdacht de Assemblee op 24 januari de slachtoffers van de Holocaust. Tijdens de vergadering van de Joint Committee op 26 januari gaf Petra Stienen als

delegatieleider een toelichting over de kansen die het standing committee in Den Haag biedt in voorbereiding voor top Reykjavik. De commissie gelijkheid en non-discriminatie benoemde Margreet de Boer tot rapporteur over *The reintegration of persons trapped in prostitution and human trafficking survivors*. Bij het debat op 27 januari over het rapport De opkomst van dodelijke autonome wapensystemen en de noodzakelijke toetsing daarvan aan de Europese mensenrechtenwetgeving, zou Bob van Pareren namens zijn politieke groep het woordvoeren. Hij stemde in met het verzoek van zijn Oekraïense collega Olena Khomenko om dat gezien het onderwerp te mogen doen. De ontwikkeling van deze wapens is niet tegen te houden, daarom zal het effect op mensenrechten goed beschreven moeten worden brachten zij in. Waarbij Khomenko aangaf dat Oekraïne dagelijks lijdt onder de Russische inzet van drones en dat deze oorlog helaas ook van Oekraïense kant inzet van dergelijke wapens vergt om te overleven.

Op woensdag 25 januari deed het Hof in Straatsburg uitspraak over de ontvankelijkheid van de zogeheten statenklacht van Nederland tegen Rusland voor betrokkenheid bij het neerhalen van vlucht MH17. Voorafgaand aan de uitspraak werden de nabestaanden ontvangen door de PACE president Tiny Kox en spraken de nabestaanden met delegatieleden alsook met de Voorzitter van de Eerste Kamer die de PACE-zitting bezocht. En marge van de Wintersessie sprak de delegatie met de ambassadeur bij de Raad van Europa, mevrouw Gonggrijp.

Aangenomen teksten

[Hier](#) vindt u een overzicht van de tijdens deze sessie aangenomen rapporten van de PACE.